

Modul 5: Intelektualna invalidnost

Spoznavanje intelektualne invalidnosti

Kaj je intelektualna oviranost?

Ko ima oseba intelektualno prizadetost (ID), to pomeni, da ima zmanjšano sposobnost za učenje in uporabo novih znanj. Morda bodo težko razumeli nove ali zapletene informacije, zato lahko zahtevajo dodatno pomoč pri učenju novih stvari. Pri majhnih otrocih z osebnimi izkaznicami lahko pride do zamud v razvoju - na primer se učijo sedeti, plaziti ali hoditi. Nekateri ljudje z osebnimi izkaznicami imajo lahko težave s komunikacijo ter razvojem in vzdrževanjem odnosov z drugimi. Ljudje z osebnimi izkaznicami imajo lahko tudi težave pri interakciji s svojim okoljem - to se imenuje socialno ali prilagodljivo delovanje. (WHO, 2019)

Slabo prilagodljivo delovanje pomeni, da se bodo ljudje z osebnim osebjem težko spoprijeli z nekaterimi vidiki življenja, kot so:

- Delo
- Izobraževanje
- Skrb zase
- Vsakodnevna opravila
- Osebna higiena
- Kuhanje
- Čiščenje
- Nakup trgovin z živili.

Image credit: <https://imgbin.com/png/hWqs89Rj>

Kakšna vedenja so značilna za ljudi z osebnimi izkaznicami?

Izraz ID se nanaša na širok razpon pogojev, zato se vedenja razlikujejo od posameznika do posameznika. Obstajajo nekatere skupne vedenjske lastnosti, ki jih kaže veliko ljudi z osebno izkaznico. Tej vključujejo:

- Težave pri nadzoru impulza
- Izzivi obvladovanja ali uravnavanja čustev
- Nizka toleranca za frustracije
- Protisocialne težnje.

Zmanjšana sposobnost razumevanja in upoštevanja socialnih pravil lahko pomeni, da bi imel otrok z osebnimi osebnostmi težave s konceptom obračanja, ko se igra z drugimi otroki ali čaka v vrsti na avtobusnem postajališču ali v čakalni vrsti.

Izzivajoča vedenja

Nekateri ljudje z osebnimi izkaznicami lahko kažejo tako imenovano „zahtevno vedenje.“ Sem lahko spadajo agresivno ali nasilno vedenje, ki lahko povzroči škodo sebi ali drugim, in antisocialno vedenje, kot je krajo. Ta vedenja lahko staršem in skrbnikom prinesejo veliko stisko in povzročijo pomembne izzive ponudnikom storitev.

Študije kažejo, da se lahko med izzivnimi vedenji vključi med 10% in 40%. Pogosteje bodo prizadeti otroci s hudimi motnjami v duševnem razvoju, ADHD, avtizem, motnje čutila ali razpoloženje. Poleg tega lahko težavo zaplete še nižja raven podpore in dostop do storitev.

Skrbi

Večino ljudi z osebno izkaznico skrbijo družinski člani - običajno starši, včasih pa tudi sorodniki - v domu. Negovane osebe so pogosteje sorodnice ženskega spola kot sorodnice moškega spola - čeprav to ni vedno tako. Glede na intenzivnost potreb po oskrbi in na vprašanje, ali obstajajo druga zdravstvena vprašanja (znana tudi kot sočasna obolenja), je to včasih lahko delo s polnim delovnim časom ali skoraj s polnim delovnim časom.

Skupne skrbi negovalca lahko vključujejo:

- **Zdravje in dobro počutje njihove ljubljene osebe**
- **Varnost posameznika**
- **Socialna vključenost**
- **Samooskrba**

S pravimi oporami ni razloga, da se oseba z motnjami v duševnem razvoju ne more aktivno vključiti in sodelovati v družbi.

Kaj je mogoče storiti?

- Ker se bodo potrebe oseb z osebnimi izkaznicami razlikovale od posameznika do posameznika in od pogojev do pogoja, ne obstaja pristop, ki bi ustrezal vsem, da bi razvili strategije, s katerimi bi lahko osebi, za katero oskrbite, pomagali.
- Kljub temu obstajajo določeni koraki, ki jih lahko skrbniki sprejmejo pri oceni potreb svoje ljubljene osebe in pri odločanju, kako najbolje skrbeti in jim pomagati.

Strategije, ki so lahko koristne, vključujejo:

- Sprejem osebno osredotočenega pristopa
- Rutine
- Zmanjševanje zahtevnih vedenj

Image credit: Photo by [Nathan Anderson](#) on [Unsplash](#)

Bi radi izvedeli več?

Our interactive Resource Pack will give you information about

- concerns that you as caregiver might have
- what can be done
- useful tips how to handle the burden of care
- how to avoid stress and burnout
- how to deal with your emotions
- acceptance of the disorder
- and more!

You will also find exercises and activities for YOU and for the care receiver!

**Paket virov bo na voljo poleti
2020!**